

A 1916/UHN

Flytjandi Flokkahópur miðjumanna
Afgreiðsla Norræna sjálfbærnefndin

Þingmannatillaga um sameiginlegar aðgerðir til að draga úr framleiðslu á jarðefnaeldsneyti

Tillaga

Flokkahópur miðjumanna leggur til að

Norðurlandaráð beini þeim tilmælum til ríkisstjórna á Norðurlöndum
að gerast aðilar að Beyond Oil and Gas Alliance

Flokkahópur miðjumanna leggur til að

Norðurlandaráð beini þeim tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar
að samþykkja norræna yfirlýsingu um að draga úr framleiðslu á
jarðefnaeldsneyti

Greinargerð

Miðað við gang mála í loftslagsaðgerðum stefnir jörðin að hlýnun upp á 2,5–2,9 gráður.¹ Til að koma í veg fyrir alvarlegustu afleiðingar loftslagsvandans verður að ná markmiði Parísarsáttmálans um 1,5 gráðu hlýnun, hvað sem það kostar.

Næstum því 90% af allri losun gróðurhúsalofttegunda má rekja til brennslu á kolum, olíu og jarðgasi.² Hætta verður notkun jarðefnaeldsneytis hratt ef okkur á að auðnast að ná 1,5 gráðu markmiðinu. Sífelld fleiri lönd setja sér markmið um nettó núlllosun en gera ekki ráð fyrir að draga úr framleiðslu í samræmi við þau markmið sín. Þvert á móti ráðgera stjórnvöld í löndum heims að framleiða tvöfalt meira af jarðefnaeldsneyti árið 2030 en 1,5 gráðu markmiðið leyfir.³ Samkvæmt loftslagsrannsóknarstofnuninni Cicero verður einnig að draga samtímis úr aðgengi að jarðefnaeldsneyti á heimsmarkaði til að vinna gegn óhagstæðum verðáhrifum sem hætta er á að viðhaldi útbreiðslu jarðefnaeldsneytis.⁴

Framtíðarsýn Norðurlanda er að verða sjálfbærasta svæði heims og stefnt er að því að auka loftslagsaðgerðir til muna. Með Helsingforsyfirlýsingunni frá 2019 skuldbundu norrænu löndin sig til þess að verða alveg kolefnishlutlaus. Aftur á móti hafa

¹ <https://climateactiontracker.org/global/temperatures/>

² <https://www.pbl.nl/en/trends-in-global-co2-emissions>

³ <https://productiongap.org/2021report/>

⁴ <https://pub.cicero.oslo.no/cicero-xmlui/handle/11250/2434201>

Norðurlönd ekki skuldbundið sig til að hætta smám saman vinnslu jarðefnaeldsneytis með sama hætti og þau hyggjast hætta notkun þess. Hins vegar hafa löndin tekið ólíkar ákvarðanir eða sett sér stefnu um lokadagsetningar og aðrar takmarkanir.

Í tengslum við loftslagsráðstefnu SP, COP26, var BOGA, Beyond Oil and Gas Alliance, kynnt.⁵ Markmið þess er að stuðla að því að framleiðsla á olíu og gasi verði hætt í meðlimalöndunum og í því skyni er haldið úti alþjóðlegum vettvangi til að aðstoða ríkisstjórnir við að standa við skuldbindingar sínar. Danmörk fer með formennsku í samtökunum ásamt Kosta Ríku. Svíþjóð og Grænland eru á meðal grunnaðila og Finnland er velunnari BOGA. Það myndi senda mjög sterk norræn skilaboð ef öll norrænu löndin væru aðilar að samtökunum. Það myndi sýna að Norðurlönd sem svæði taki afstöðu með viljayfirlýsingunni jafnvel þótt tímaáætlanir og aðferðir séu ólíkar á milli landa og svæða.

Til að ljá sameiginlegri aðild aukið vægi og þunga væri til mikils unnið ef Norræna ráðherranefndin fengi það verkefni að semja yfirlýsingu fyrir hönd forsætisráðherranna, með sama hætti og Helsingforsyfirlýsinguna, um það hvernig Norðurlönd hyggist draga úr vinnslu jarðefnaeldsneytis í skrefum. Með öflugum og trúverðugum norrænum aðgerðum í loftslagssumskiptum, jafnt innanlands sem sameiginlega, er hægt að setja gott fordæmi á alþjóðavísu. Mikilvægur þáttur í loftslagsvinnu er að vera sjálf fyrirmyndir og geta þannig gert trúverðugar kröfur til annarra landa.

Trúverðug og heildstæð loftslagsstefna kallar á aðgerðir til að draga úr notkun og framleiðslu jarðefnaeldsneytis jafnt heima fyrir sem í alþjóðlegu samstarfi. Til þessa hafa aðgerðirnar að miklu leyti snúist um notkunina. Nú er tímabært að við snúum okkur í sameiningu að vinnslunni. Það er eina leiðin til þess að Norðurlönd og heimsbyggðin geti haldið 1,5 gráðu markmiðinu á lífi.

Malmö, 21. mars 2022

Anders Eriksson (ÅF)

Anne Rasmussen (V)

Arman Teimouri (L)

Bertel Haarder (V)

Edmund Joensen (sb)

Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)

Hafdís Hrönn Hafsteinsdóttir (Frfl)

Hanna Katrín Friðriksson (Vr)

Jouni Ovaska (cent)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Linda Modig (C)

Magnus Ek (C)

Mikko Kinnunen (cent)

Ola Elvestuen (V)

Outi Alanko-Kahiluoto (grænum)

Simon Holmström (HI)

⁵ <https://beyondoilandgasalliance.com/>